

ŠTUDIJ ZA PRIHODNOST

MANAGEMENT IN PRAVO

**Analiza novih direktiv EU na
področju javnega naročanja (in
koncesij) – sekundarna merila**

doc. dr. Aleksij Mužina

1. Uvod

Na predavanju bomo najprej prikazali ključne spremembe pravil javnega naročanja, ki sta jih uvedli novi direktivi o javnem naročanju **Direktiva 2014/24/EU** (v nadaljevanju: Direktiva o javnih naročilih) in Direktiva 2014/25/EU (v nadaljevanju: Infrastrukturna direktiva) ter vsebino nove Direktive o podeljevanju koncesij Direktivo 2014/23/EU.

Vse tri sprejete direktive so pričele veljati 17. aprila 2014, države članice pa so dolžne določbe le-teh implementirati v svoje nacionalne zakonodaje do 18. aprila 2016.

2. Novosti:

- Spremenjene mejne vrednosti (med drugim 750.000 EUR za javna naročila storitev za socialne in druge posebne storitve iz priloge XIV (op. gre za kategorijo, ki pretežno nadomešča dosedanjo kategorijo t.i. neprioritetnih oziroma storitev B)
- skrajšan minimalni čas za sprejem ponudb za tretjino (kar bi lahko pripomoglo k hitrejšemu in preprostejšemu procesu standardizirane (off-the-shelf) oskrbe),
- poenostavljeni postopki dokazovanja izpolnjevanja pogojev za sodelovanje (samo izbran naročnik mora predložiti vsa zahtevana potrdila, izjave in druga dokazila),

2. Novosti

- Sprememb na področju ureditve samih postopkov oddaje javnih naročil in s tem namenom vnašata več svobode pri pogajanjih javnih naročnikov z izbranimi ponudniki (ohlapnejša pravila pri postopkih, tudi omogočeno predhodno sodelovanje kupcev, kandidatov in naročnikov)
- Z namenom spodbujanja sodelovanja MSP direktivi poudarjata pomen deljenja javnih naročil na več sklopov, kadar je to dovoljeno in primerno,

2. Novosti

- Javni naročniki lahko določijo zahteve glede ekonomskega in finančnega položaja, s katerimi zagotovijo, da ima gospodarski subjekt potrebne ekonomske in finančne zmogljivosti za izvedbo javnega naročila. Javni naročniki lahko v ta namen še zlasti zahtevajo, da ima gospodarski subjekt določen najnižji letni promet, vključno z določenim najnižjim prometom na področju zajetem v javnem naročilu. Najnižji letni promet, ki ga mora gospodarski subjekt imeti, ne sme presegati dvakratne ocenjene vrednosti javnega naročila (člen 58(3)), na istem mestu pa se ureja tudi – v slovenski praksi zadnje obdobje pogostejši pogoj **»delež sredstev glede na obveznosti«**.

Direktiva o podeljevanju koncesijskih pogodb

S sprejetjem naslovne direktive se prvič na nivoju Evropske Unije enotno in jasno določajo pravila za podeljevanje koncesijskih pogodb (in ne zgolj koncesij javnih gradenj). Namen sprejema te direktive je bil v določitvi jasnih in enostavnih pravil za podeljevanje koncesijskih pogodb (preambula 1 glasi: »*Ker na ravni Unije ni jasnih pravil .... ni pravne varnosti...*«), upošteva specifičnosti koncesij v primerjavi z javnimi naročili (tako preambula 2) ob tem pa ne posegati v pravico držav članic, da same izbirajo način izvajanja gradnje ali zagotavljanja storitev javnosti neposredno ali da jih prenesejo na tretje osebe (podelijo koncesijo).

Direktiva o podeljevanju koncesijskih pogodb

Ravno tako je v preambuli direktive poudarjeno, da v njeno področje uporabe ne bi smele spadati negospodarske storitve splošnega pomena (preambula 6 in drugi odstavek 4. člena: ***Negospodarske storitve splošnega pomena ne spadajo v področje uporabe te direktive.***) ter njene določbe ne bi smele povzročiti liberalizacijo storitev splošnega gospodarskega pomena, ki so pridržane za osebe javnega ali zasebnega prava, ali privatizacije oseb javnega prava, ki opravljajo storitve (preambula 7).*

Merila *na splošno*

Novost edino merilo: ekonomsko najugodnejša ponudba
(placebo učinek?) ki jo je treba oceniti na podlagi:

A) **cene**, ali

- **stroškov**, ki uporabljajo pristop na stroškovno učinkovitost, kot življenjskem ciklu stanejo, ali

B) **najboljše razmerje med ceno in kakovostjo** (BPQR), ki jih je treba oceniti na podlagi meril za dodelitev povezani s predmetom pogodbe.

Naročnik še vedno lahko uporabi najnižjo ceno!

Vir: Paula Bordalo Faustino, Award Criteria in the New EU Directive on Public

Procurement, Public Procurement Directive, PPLR, št. 3/2014

Sekundarna merila

Zavedajoč se pomena okolju in ljudem prijaznega razvoja družbe se z novima direktivama poudarja pomen upoštevanja socialnih in okoljski meril pri oddaji javnih naročil.

Preambula 92. ... V tej direktivi je v zvezi z najboljšim razmerjem med ceno in kakovostjo določen neizčrpen seznam možnih meril za oddajo javnega naročila, ki zajemajo okoljske in socialne vidike.

Sekundarna merila

Pri določitvi meril za izbiro najugodnejšega ponudnika novi direktivi tudi omogočata, da lahko naročnik pri izbiri predmeta javnega naročila **upošteva izračun stroškov v življenjski dobi (op. a.m. P 96 “tudi stroške iz naslova zunanjih okoljskih vplivov”)** le-tega ter s tem na dolgi rok prihrani stroške, kljub višji ceni predmeta ob oddaji naročila

Vir: Totis Kotsonis, The 2014 Utilities Directive of the EU: Codification, Flexibilisation and Other Misdemeanours, Public Procurement Law Review, št. 4/2014

(Sekundarna) merila

Ali uporabi fiksen način določitve cene in posledično upošteva kot merilo kvalitativne kriterije, tudi *reference*

Vir: Rhodri Williams QC, Modernising the EU Public Procurement Regime, Public Procurement Law Review, št. 3/2014

Bistvena je neposredna ali posredna povezava (op. a.m.: tudi okoljskega/socialnega) merila s predmetom javnega naročila

Vir: Paula Bordalo Faustino, Award Criteria in the New EU Directive on Public Procurement, Public Procurement Directive, Public Procurement Law Review, št. 3/2014

(Sekundarna) merila

Preambula 93. Če nacionalni predpisi določajo plačilo nekaterih storitev ali postavljajo fiksne cene za določeno blago, bi bilo treba pojasniti, da je še vedno mogoče oceniti razmerje med kakovostjo in ceno na podlagi drugih dejavnikov kot zgolj cen ali plačilu. Glede na zadevno storitev ali proizvod bi taki dejavniki lahko na primer vključevali pogoje dobave in plačila vidike, povezane s poprodajnimi storitvami (na primer obseg svetovalnih in nadomestnih storitev), **ali okoljske oziroma socialne vidike** (na primer ali so knjige tiskane na recikliranem papirju ali papirju, pridobljenem s trajnostno proizvodnjo lesa, stroški iz naslova zunanjih okoljskih vplivov, ali se je spodbujalo družbeno vključevanje prikrajšanih oseb ali pripadnikov ranljivih skupin med osebe, zadolžene za izvedbo javnega naročila). ...

(Sekundarna) merila

Preambula 96.

*Pojem **izračuna stroškov** v življenjski dobi vključuje vse stroške v življenjski dobi gradenj, blaga ali storitev. ..To pomeni notranje stroške, ...zajema tudi stroške iz naslova zunanjih okoljskih vplivov, na primer onesnaževanje, ki ga povzroča pridobivanje surovin, uporabljenih v proizvodni, ali onesnaževanje, ki ga povzroča sam proizvod oziroma njegova proizvodnja, če se lahko **finančno ovrednotijo in spremljajo**. ..Metode, ki jih javni naročniki uporabljajo za ocenjevanje stroškov iz naslova zunanjih okoljskih vplivov, bi bilo treba vnaprej določiti na objektivni in nediskriminatorni način, dostopne pa bi morale biti vsem zainteresiranim osebam.*

Merila za izboro (67. člen)

2. *Ekonomsko najugodnejša ponudba z vidika javnega naročnika se določi na podlagi cene ali stroškov, ob uporabi pristopa stroškovne učinkovitosti, na primer z izračunom stroškov v življenjski dobi pod pogoji iz člena 68, in lahko zajema tudi najboljše razmerje med ceno in kakovostjo, ocenjeno na podlagi meril, ki se **nanašajo na kakovost ter okoljske in/ali socialne vidike, povezane s predmetom zadevnega javnega naročila.** Takšna merila lahko na primer vključujejo: (a) kakovost, tudi tehnične prednosti, estetske in funkcionalne lastnosti, dostopnost, oblikovanje, prilagojeno vsem uporabnikom, **socialne, okoljske in inovativne značilnosti ...***

Izračun stroškov v življenjski dobi (68. člen)

- 1. Izračun stroškov v življenjski dobi v ustreznem obsegu zajema vse ali del naslednjih stroškov v življenjski dobi blaga, storitve ali gradnje: ...*
  - (b) stroške iz naslova zunanjih okoljskih vplivov, povezanih z življenjsko dobo blaga, storitve ali gradnje, če je mogoče določiti in preveriti njihovo denarno vrednost; ti stroški lahko vključujejo stroške izpustov toplogrednih plinov in drugih onesnaževal ter druge stroške blažitve podnebnih sprememb.*
- 2. Če javni naročniki stroške ocenijo z izračunom stroškov v življenjski dobi, v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila navedejo podatke, ki jih morajo predložiti ponudniki, in metodo, ki jo bodo uporabili za ugotavljanje stroškov v življenjski dobi na podlagi teh podatkov*

Metoda, uporabljena za oceno stroškov iz naslova zunanjih okoljskih vplivov, izpolnjuje vse naslednje pogoje:

- (a) temeljiti mora na objektivno preverljivih in nediskriminatornih kriterijih. ...*
- (b) na voljo mora biti vsem zainteresiranim stranem;*
- (c) zahtevane podatke lahko z razumnim naporom posredujejo povprečno skrbni gospodarski subjekti, vključno z gospodarskimi subjekti iz tretjih držav, podpisnic ...*

Pogoji za izvedbo javnega naročila

Ločiti med (razpisnimi pogoji, merili – zgoraj in pogoji za izvedbo javnega naročila):

Javni naročniki lahko določijo posebne pogoje v zvezi z izvedbo javnega naročila, če so ti pogoji povezani s predmetom javnega naročila v smislu člena 67(3) in navedeni v javnem razpisu ali dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Ti pogoji lahko zajemajo gospodarske, inovativne, okoljske, socialne ali zaposlitvene vidike (70. člen)

**Bistvo novih direktiv na področju urejanja meril
“kodifikacija sodna prakse Sodišča EU”, zlasti primera C
513/99, Concordia Bus Finland Oy Ab**

*: ... emisije dušikovih oksidov nižje od 4g/KWh
(+ 2,5 točke/avtobus) ali nižje od 2g/KWh (+ 3,5
točke/avtobus) in stopnja hrupa nižja od 77 dB (+ 1
točka/avtobus).*